

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Адэгэ Республикэм и Лышъхьэ и Указ

**Медалэу «Адыгеим и Щытхъузехь» зыфиорэр
А. А. Бэгъушъэм фэгъэшъошэгъэным ехьыллагъ**

Адыгэ Республикэм ыпашхьэ гъэхъэгъэ ин дэдэу щырилэхэм ыкӀи илъэсыбэ хуӀгъэу 10ф зэришлэрэм апае медалэу **«Адыгеим и Щыгъухъухъ»** зыфилорэр **Бэгъушъэ Адам Аслъанбый ыкъом** — фирмэу «Экспресс» зыфилорэм пшъэдэкӀыжьыу ыхьырэмкӀэ гъунэкпӀэ гъэнэфэгъэ зилэ иобществэ игенеральнэ директор фэгъэшъомэгъэнэу.

**Адыгэ Республикэм и Лышхъхэу
ТХЪАКІУШЫНЭ Аслъан**

къ. Мыекъуапэ,
мэлыльфэгъум и 14, 2016-рэ илъэс
N 47

Псауныгъэм икӕухуымэн ылӕныкъокӕлӕ 2015-рӕ илӕсым шлагӕ хуыгӕхэм ыкӕи къи-хыгӕгӕ илӕсымкӕлӕ пшӕрылтӕу зыфагӕуцуцхыгӕгӕхэм афӕгӕ-хыгӕгӕ доклад къышылгӕ АР-м псауныгӕр къухуымӕгӕнымкӕи иминистрӕу Мӕрӕтыкӕу Рустем. Аужырӕ илӕзси 5-м рес-

япчъагы министрэм щигъэго-
загъэх.

Дунаим ехыжыхэрэм япча-
гээ нахь макIэ шыгыэным,
медицинэм ифэл0-фашIэхэр
цыфхэм кызыIэклэгэхьэг0шу
афэхуэнхэм, ахэм нахьыгьэ
шылуэгьэ кыатыным афытегьэ-
сыхагьэ «Псауныгьэм икьэуху-

Зэфэхьысыжьхэр, пшъэрылъхэр

АР-м псауныгээр кээухумэгэнымклэ и Министерствэ иколлегие зэхэсыгбоу тыгуасэ илаггэм блэклыгээ илээсым юфэу ашлагээр шызэфэхьысыжыг, анэхэу аналэ зытырагэтын фаехэм щатеру-щылагэх. Зэхэсыггом хэлэжыаг АР-м и Премьер-министрэу Кьумпыл Мурат.

фагъэх. Медицинэ Ӏпылэгъум ыӀэныкъокӀэ цыфхэм гумэ-кыгъоу яӀэхэр ежъхэм къазэр-лагъӀэсырэм, ахэр дэгъэзы-жыгъэнхэр лофыгъоу шъхӀаӀу зыдӀэлъжӀэхэм ащыцуу зэр-рӀытым ащ къыкӀигъэтхыгъ. ВрачхэмкӀэ шыкӀагъэхэр мы-макӀау зэрӀыӀэхэр, поликли-никэхэм ячэзыухэмкӀэ лофхэр нахьышӀу хугъэхэмкӀэ, джыри ахэр зэрӀягъэхэр лофыгъоу къы-

арызышлэшт специалистхэр агъэхъазырых. Наркологическэ къулыкхур модернизацияе шлыгъэным къыдыхэлъытагъэу федеральнэ бюджетым къыхэжыгъэ субсидиеу къэкълуагъэмклэ 2013 — 2014-рэ илъэсхэм медицинэ оборудование зэфэшхьафэу пстэумклэ 20 къащэфыгъ. 2015-рэ илъэсым Адыгъ республикэ наркологическэ диспансерым чыплэ 41-рэ хъоу чэщи мафи зычлэлъыштхэ отделениитлэ ыкли чыплэ 20 илэу реабилитацияе зыцагъотышт отделениехэр къыщызэлуахыгъэх. Къоджэ псэуплэхэм адэсхэм медицинэ илпылгъур нахь къызлэкълэгъэхьэгъошлэ афэхъуным плъэу аналэ зэрэтетыри министрэм къыхигъэщыгъ. Къуаджэм хэхъоныгъэ егъэшлыгъэным фытегъэпсыхьэгъэ программэм къыдыхэлъытагъэу врачэбнэ амбулаторияе къуаджэу Улапэ блэклыгъэ илъэсым щырагъэжыагъ. Ащ зэкълэмкли сомэ миллион 18 пэлухащт, сомэ миллиони 10-м ехур агъэфедэгъах. Джаш фэдэу Джэджэ районнымклэ къутырэу Днепровскэм, Мыекъопэ районнымклэ къутырэу Причтовскэм, Теуцожэ районнымклэ къуаджэу Нэшукъуае, Шэуджэн районнымклэ къутырэу Веселэм ащагъэуцушт ФАП-хэм ящыклэгъэ тхылхэр агъэхъазырыхгъэх.

Министрэм идоклад кызырэхигъышгъэмкӀэ, технологие пэрытхэм адышгъэ медицинэ Ӏ-пыӀгъу цыфхэм гъягъытгъэным фшӀ кӀэ-кӀуапӀгъу ӀлӀхэр зӀкӀэ агъэфедӀх. Ащ пае УФ-м псауныгъэр кӀэу-хъумӀэгъэнымкӀэ и Министрствэ субсидиеу сомӀ миллиони 5,76-рӀэ 2015-рӀэ ӀлӀзӀсым кӀы-тӀупшыгъ, республикэм бюджетым кӀыхӀхыгъгъу сомӀ миллион 20-м ехуэ а лӀзӀныкъом пӀ-ӀлӀгъӀхыгъ. КӀӀкӀонӀ

пстэуми кяхэхыгъэу псауныгъэм икьэхъумэн 2015-рэ илъэсым эклэумкIи сомэ миллиарди 5-рэ миллион 201-м ехъу хальхьагъ. 2014-рэ илъэсым ар сомэ миллиарди 5-рэ миллион 14-рэ зэрэхъуштыгъэр.

Министрэм идоклад ыуж
АР-м и Премьер-министрэ
ипплькэхэр кырилотыкыгъэх,
джыри лъэныкъоу аналэ зы-
тырагъэтын фаехэр кыгъэнэ-

хигээшигыгэхэм ашыш. Шюк
зимылэ медицинэ страхованием-
клэ чыплэ Фондым ипашэ док-
лад кызышым ыуж, ац илоф-
шлэн фэгэыхыгыэ упчлэхэр фи-
ггэзагыгэх, анахьэу аналэ зы-
тырагыгэтын фаехэр кыхихыгэ-
шыгэх.

— Медицинэм ыльэныкьоклэ шлагъэ хъугъэр маклэу плон плэкълэцтэл, — кылуагъ ащ нэужым пстэуры кызыэфыхы-сыкызызэ. — Хэхэныгъэхэм шьо шьуишлшлэгъабэ ахэлъ. Гушылэм пае, аужырэ илхэс 25-м дунаим ехыжыгъэхэм япчъагъэ джырэ фэдэу маклэ хуьгъэл. Ар шьо шьишлшлагъэу сэлъытэ. Бжыхъэ-кълэмфэ уах-тэу клуагъэм пэтху-лутхумрэ триппымрэ республикэр зызыл-лаубытым, ащ шьузэрэбэны-гъэми, шьуиложлэн зэрзэхэ-шъущагъэми уимыгъэрэзэнэу цытэл. Намыклэу кыххэбгъэ-цын плэкълэцтыри бэ. Арэу цытми, джыри лож зыдэлшлэн шыкълэгъабэ цы, ар кыжжугу-рылон пае. Ахэр дэгъэзыжы-гъэнхэр зэкълэми зэдытлоф. Цыфхэм медицинэз лпылэгъу тэрэз ягъэгъыгъэныр зэкълэми типшээрълъ шъхал.

Ипсальэ икӀаухым эклӀэ медициналӀэ отраслӀэм шылажӀэхэрэм зерафӀеразӀэхэм Премьер-министрӀэм джыри зӀэ кыкилгӀэтхыжыгыг, «тхыашӀуегӀэпсӀэу» кыарилуагӀ.

ХЬУТ Нэфсэт.

публикэм щыпсэухэрэм нэбгырэ 9175-рэ кызырахэхуагэр, ар нэмык чыплэ кыкыгыгэу кы-
хуагэхэм ямызакшоу, дуна-
им ехыжыхэрэм япчугагэ
кызырэщыклагэм илуагэу
зэрэщытыр ащ пстэумэ апэу
кыыхыгэщыг. Блэкыгэ ильэ-
сым дунаим ехыжыгэр нэбгы-
рэ 5845-рэ мэху, ар 2014-рэ
ильэсым егъэпшагэмэ, нэб-
гырэ 93-кнэ нах макл. Аужырэ
ильэс 25-р пштэмэ, ащ фэдэ
апэрэу кыыхэкыг. Сабыеу
кэхуагэр нэбгырэ 5627-рэ,
ар 2014-рэ ильэсым егъэпшагэ-
мэ, нэбгырэ 72-кнэ нах макл.
Кэхуагэаклэу ллэжыыхэрэм
япчугагы кышыклагэ, 2014-рэ
ильэсым нэбгырэ 48-рэ дунаим
ехыжыг, 2015-рэ ильэсым ар
нэбгырэ 44-рэ зэрэхуагэр. Гю-
гухэм хуэгэ-шлагуэ атеху-
хэхэрэм апк кыкыклэ нэб-
гыри 113-рэ дунаим ехыжыг,
2014-рэ ильэсым егъэпшагэ-
мэ, ар проценти 3,1-кнэ нах
макл. Уз зэфэшхьафхэм апк
кыклэу дунаим ехыжыгэхэм

мэн хэхьоныгьэхэр егьэшлы-
гьэнхэр» зыфилорэ республи-
кэ программэу 2014 — 2020-
рэ ильэхэм ательытагьэр. Аш
кыхыубытэу цыфхэм меди-
цинэ лэпылэгьу зэфэшхьафэу
аратыгьэхэми министрэр кьа-
щыуцугь. Гушылэм пае, гу-лын-
тфэ узхэм зыщялэээхэрэ Гупч-
эр бэлкыгыэ ильэхэм нэб-
гырэ 1643-мэ лэпылэгьу аща-
ратыгь. Ар 2014-рэ ильэхэм
егьэшпагьэмэ, процент 53-м
ехьуклэ нахьыб. Гу-лынтфэ уз
зылэхэм зыщялэээхэрэ отделе-
ниехэм 2015-рэ ильэхэм сомэ
миллион 13,8-рэ аюасэ обору-
дование афашчыгы. Джыри
2016-рэ ильэхэм гу-лынтфэ
узхэм зыщялэээхэрэ Гупчэр
ищыклэгьэ оборудованиемклэ
зетегьэлсыхьэгьэным пэлуагьэ-
хьанэу сомэ миллиони 7,6-рэ
бюджетым кьышылдэлытагь.

Джаж фэдэу адэбз узым
зышягээхэрэ республикэ сы-
мэджэщыр технологиэ пэрыт-
хэм адиштэрэ оборудованиелэ
зэтырагьэпсыхьягь. ахэм юф

Сурэтыр Алла Салиенкэм тырихыгъ.

Мэфэкл Иофтхьабзэхэм язэхэщэн

**1941 — 1945-рэ
илээсхэм щылэгъэ
Хэгъэгү ззошхом
Теклоныгъэр
кызыщыдахыгъэр
илээс 71-рэ зэрэхъу-
рэм фэгъэхыгъэ
мэфэкл Иофтхьабзэхэу
республикэм
щызэхэщэщтхэм
защытегущылэгъэхэ
зэхэсыгъо мы
мафэхэм Мыекъуапэ
щыкыуагъ.**

Ар зэрищагъ Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу Къумпыл Мурат. Иофтхьабзэм хэлъагъэхэ АР-м и Лышхьэрэ министрэхэм я Кабинетрэ я Администрации ипашэу Владислав Федоровыр, АР-м лъэпкъ ИофхэмкӀэ, ІэкӀыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адырӀэ зэпхыныгъэхэмкӀэ ыкӀи къэбар жьугъэм иамалхэмкӀэ и Комитет ипашэу

Шхьэлэхъо Аскэр, Мыекъуапэ имэрэу Александр Наролиныр, АР-м псауныгъэр къэухъумэгъэнымкӀэ иминистрэу МэрэтыкӀо Рустем, министрэхэм я Кабинет хэтхэм ащыщхэр, видео-зэпхыныгъэкӀэ муниципальнэ образованиехэм япашэхэр, нэмыкӀхэри.

Апэрэ Иофыгъоу зэхэсыгъом защытегущылэгъэхэр мэфэкл Иофтхьабзэу республикэм щызэхэщэщтхэр зыфэдэщтхэр, ахэр зыщыкӀоштхэ чыпӀэхэр ары. Ащ фэгъэхыгъэу къэгущылагъ Шхьэлэхъо Аскэр. Ащ къызэриуагъэмкӀэ, жьоныгуа-кӀэм и 9-м саугъэтхэм къэгъагъэхэр акӀеральхьащтых, «Егъаши щыӀэщт полкхэр» зыфилорэ акциемкӀэ мафэр лъагъэкӀотэщт, нэужым мэфэкл Иофтхьабзэхэр ахэм къаӀлэпкӀоштых.

Иофтхьабзэм изэхэщэн мэхъанэшхо зэриӀэм, ар зэрифэшъуашэу реклолын зэрэфаем фондэу «Теклоныгъ» зыфилорэ республикэмкӀэ изэхэщэкло комитет ыналэ Къумпыл Мурат тырыригъэдзагъ.

— Мэфэкл Иофтхьабзэу зэхэщэщтхэр патриотизмэм, зыкӀыныгъэм ыкӀи зэпхыныгъэм афӀлорышӀэнхэ фае. Хэгъэгү ззошхом илээхъан тикъэралыгъо къэзыухъумагъэхэм яшӀэжъ зыщыдгъэлӀлэрэ мафэу ар щыт. Ащ епхыгъэу обществэм игукъэкӀлэ зэхэщэгъэ акциеу «Егъаши щыӀэщт полкхэр» зыфилорэ мэхъанэшхо иӀ. Иофтхьабзэм дедгъэштэныр, ащ хэлажъхэрэм ІэпыӀэгъу тафэхъуныр пшъэрылӀ шхьалэу щыт, — къыхигъэщыгъ Къумпыл Мурат.

Иофтхьабзэ шхьалэхэм яплан къыдильгытэрэ лъэныкӀо пстэури щынэгъончъэным, медицинэ ІэпыӀэгъум япхыгъэ Иофыгъохэм зэхэсыгъом хэлъагъэхэр атегущылагъэх. Мэфэкл Иофтхьабзэхэр зэрэкӀоштхэм фэгъэхыгъэу муниципальнэ образованиехэм япашэхэм пшъэрылӀ гъэнэфагъэхэр афашыгъэх. АщкӀэ хэбзэхъума-кӀохэм Иоф зэрадашӀэщт лъэныкӀохэр агъэнэфагъэх.

**ГЪОНЭЖЫКЪО
Сэтнай.**

«Жьогъобыныр» кыдэкӀыгъ

**КӀэлэцӀыкӀухэм апае кыдэкӀырэ журналэу
«Жьогъобыным» иапэрэ номер мы илээсымкӀэ
хъазыр, мы мафэхэм кӀэтхэгъэхэм ар аӀэкӀэхьащт.**

«Жьогъобыным» иапэрэ нэкӀубгъохэр гъатхэм фэгъэхыгъэх, республикэ гимназием иеджакӀохэм ятхыгъэхэмрэ ясурэтшыгъэхэмрэкӀэ кырегъажъэх. Ахэм къаӀлэпӀэкӀох бзылфыгъэхэм ямэфэклэу бэмышӀэу хэдгъэунэфыкӀыгъэм ехыӀлэгъэ тхыгъэмрэ, Мыекъопэ гурыт еджапӀэу N 6-м икӀлэеджакӀохэм ясурэтшыгъэхэмрэ.

«ТитхакӀохэм яюбилейхэр» зыфилорэ рубрикэм чӀэтых адыгэ тхакӀохэу Іэшъынэ Хъазрэтрэ Кошбэе Пщымафэрэ афэгъэхыгъэ тхыгъэхэр.

Журналым кыдэхьагъэх илээсыбэрэ кӀэлэегъаджэу Иоф зышӀлэгъэ Шхьэлэхъо Дарихъан къытегущылӀэрэ тхыгъэр, «Зы еджапӀэ щыкӀэбархэр» зыфилорэ рубрикэр, псауныгъэм инэкӀубгъо, адыгэ пшысэхэр, гущылӀэжъхэр, къэбархэр. «Нэлуасэ зыфэшъушӀ» зыцӀэ рубрикэм еджакӀохэр щыӀукӀэщтых шыкӀлэпщынэу ныбжыкӀлэу Гьогъо Дамир. Ар къэзыгъэхъазырыгъэр МамырыкӀо Нуриет.

Красногвардейскэ районым ит къутырэу Белэм дэт гурыт еджапӀэм икӀлэегъаджэу Кобл Аллэ къыгъэхъазырыгъэ тхыгъэр бзылфыгъэ гъэшӀэгъон зыфэгъэхыгъэр. Ащ иӀэшӀа-

гъэхэр зыплӀэгъухэкӀэ, умыгъэшӀэгъонхэ плӀэкӀырӀэп.

Мыекъопэ кӀэлэцӀыкӀу ІыгыпӀэу «Топлек» зыцӀэм къыратхыкӀыгъэ писъмэри журналым къыхиутыгъ. Ар къэзытхыгъэр сабыеу ІыгыпӀэм ащэхэрэм янэхэр ары. КӀэлэпӀухэу «Топлекым» щылажъэхэрэм ахэр зэрафэрэзэхэр ащ къыщаӀо.

Адыгэ Іорыуатэу «Тыгъужьым иорэд», рубрикэхэу «Спортым идунай», «ЗымыгъэзэщӀ!», «Жьогъобыным иныбджэгъухэр», «ТхылыкӀлэхэр» зыфилохэрэр номерым дэтых.

ДЗЫБЭ Назрэт.

Депутатхэм апай

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм ия 58-рэ зэхэсыгъо 2016-рэ илээсым мэлылфэгүм и 20-м щыӀэщт.

Зэхэсыгъом зыцахӀплӀэщт Иофыгъохэм ахагъэхьагъэх мыщ къыкӀлэпкӀохэрэр: законопроектэу «Адыгэ Республикэм и Законэу «Къэлэгъэпсын ИофшӀэным ехыӀлагъ» зыфилорэ зэхӀокӀыныгъэхэр фэшыгъэнхэм фэгъэхыгъэм» ятӀонэрэу хӀплӀэгъэныр; законопроектхэу «Адыгэ Республикэм и Конституции гъэтэрэ-зыжъынхэр фэшыгъэнхэм ехыӀлагъ», «Адыгэ Республикэм изакон заулэмэ кӀуачӀэ ямыӀэжъэу лъытэгъэным, Адыгэ Республикэм и Законэу «Инвестиционнэ ИофшӀэныр Адыгэ Республикэм зэрэщызэхэщэагъэм ехыӀлагъ» зыфилорэ зэхӀокӀыныгъэхэр фэшыгъэнхэм афэгъэхыгъэм», «Адыгэ Республикэм изакон заулэмэ зэхӀокӀыныгъэхэр афэшыгъэнхэм, Адыгэ Республикэм изаконхэу «Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и депутат истатус ехыӀлагъ», «Адыгэ Республикэм имуниципальнэ къулыкӀу иӀэнатӀэхэм яреестрэ ехыӀлагъ», «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо граждан къулыкӀу ехыӀлагъ», «Административнэ хэбзэукъоныгъэхэм яхыӀлагъ», «Гъэсэныгъэм ылъэныкӀокӀэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо полномочие заулэхэр чыпӀэ зыгъэорышӀлэжъынымкӀэ къулыкӀухэм афэгъэзэгъэнхэм ехыӀлагъ», «СабыӀ зилэхэм мазэ къэс ахъщэ ІэпыӀэгъоу аратырэм ехыӀлагъ» зыфилохэрэм зэхӀокӀыныгъэхэр афэшыгъэнхэм афэгъэхыгъэм» апэрэу ахӀплӀэгъэныр ыкӀи нэмыкӀ Иофыгъохэр.

Жуковскэм иурам тет унэу N 22-м хэт Залышхоу зэхэсыгъохэр зыщызэхэщэрэм сыхъатыр 11.00-м ащ иӀофшӀэн щыригъэжъэщт.

**Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу
Владимир НАРОЖНЫЙ**

Теклоныгъэм ибыракъ агъэбыбатэ

**Теклоныгъэр кызыдахыгъэр
илээс 71-рэ зэрэхъурэм
ипэгъокӀэу «Звезда нашей
Великой Победы» зыфилорэ
автопробегыр тыгъуасэ
Мыекъуапэ къэсыгъ. Хэгъэгү
ззошхом щыфэхыгъэ
тидзэкӀолӀхэм ясаугъэтэу
Мыекъуапэ идэкӀыгъо дэжъ
щытым ахэр къэкӀолагъэх.**

АР-м и Лышхьэрэ министрэхэм я Кабинетрэ я Администрации ипашэу Владислав Федоровыр, АР-м иветеранхэм я Совет ипашэу Къоджэ Аслъан, кӀлэеджакӀохэр, волонтерхэр, нэмыкӀхэри зэхэхъэм къэкӀолагъэх. Иофтхьабзэм кӀэщакӀо фэхъугъ АР-м лъэпкъ ИофхэмкӀэ, ІэкӀыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адырӀэ зэпхыныгъэхэмкӀэ ыкӀи къэбар жьугъэм иамалхэмкӀэ и Комитет.

Къэзэрэугоигъэхэм АР-м и Лышхьэу ТхьакӀушынэ Аслъан ыцӀэкӀэ

Владислав Федоровым шуфэс къарыхыгъ.

— Тиреспубликэ шъукъызэреблэгъагъэр лъэшэу тигуапэ. Иофтхьабзэм икӀэщакӀохэм, хэлажъэхэрэм тафэраз. Мыщ фэдэ акциехэм мэхъанэшхо яӀ. Хэгъэгү ззошхом иветеранхэмрэ къыткӀэхъуэхэр ныбжыкӀэхэмрэ зэготхэу мэфэкл Иофтхьабзэхэм зэрахӀлажъэхэрэм ишӀуагъэкӀэ тарихыр кӀодыщтӀ.

НыбжыкӀлэхэр патриотизмэм фещӀ, яхэгъэгү шу альӀэгъуным, на хьыжъхэр агъэлӀлэным афӀлорышӀэ, — къылуагъ ащ.

Автопробегым ипашэу Александр Петровым къызэриуагъэмкӀэ, гъогум зытетхэр тхьамэфитлу хъугъэ. А уахътэм къыкӀоцӀ кӀэлэ 14-мэ ащылагъэх, ау джыри кило-

метрэ мини 5-м ехъу акӀун фае. Теклоныгъэм ибыракъ республикэу Кырым, къалэхэу Севастополь, Керчь, нэмыкӀхэм ащагъэбыбатагъ, джыри Донецкэ, Луганскэ, тикъэлэ шхьалэу Москва анэсынхэу гухӀлэ яӀ.

— ЗэкӀэми пшъэрылӀ шхьалэу тилэр Хэгъэгү ззошхом ижьалымыгъэ зыщытымыгъэгъушӀэныр, ащ тинахыжъхэм кӀынэу щалӀэгъугъэр тыгу ренэу идгъэлъыныр, ахэр дгъэлӀлэнхэр ары, — къылуагъ Александр Петровым. — Хабзэ зэрэхъугъэу, къалэу тызыдахъэхэрэм тыхэгъэгү ыцӀэ дахэкӀэ зыгъэлугъэмэ ябюстхэр ятэтых. Непэ Мыекъуапэ дэт еджӀлэ учреждениехэм ыкӀи ныбжыкӀлэхэм я Комитет Александр Невскэм, Александр Покрышкиным ыкӀи Александр Пушкиным ябюстхэр къафэдгъанэхэ тшӀоигъу.

Нэужым Хэгъэгү ззошхом хӀкӀодэгъэ цыфхэр агу къагъэкӀыжыгъэх, ахэм яшӀэжъ агъэлӀлӀэзэ, зы такыкӀрэ афэшыгъуагъэх. Саугъэтым къэгъагъэхэр кӀэралхьагъэх, Теклоныгъэм ибыракъ къызэкӀоцӀахи, Иофтхьабзэм эфѳищагъэхэм сурэт атырахыгъ.

ГЪОНЭЖЫКЪО Сэтнай.

ГУБГЪО ЮФШІЭНХЭР

Гъэтхасэхэр апхъых

Республикэм ичыгулэжъхэм мэфэ ошлұхэр кыызфагъэфедзэ, гъэтхэ губгъо ЮфшІэнхэр чанэу зэшлұахы. Бжыхъасэхэм лэжыгъэ бэгъуагъэ кызыратыштым дэлажъэх, гъэтхэсэ чылапхъэхэр чыгум рагъэклұх.

Адыгэ Республикэм мэкъумашымкІэ и Министерствэ кызырэщыталауагъэмкІэ, зэкІэмкІи 2016-рэ илъэсым Іуахыжыныу республикэм ичыгулэжъхэм бжыхъасэ гектар мини 101,8-рэ апхъыгъ. Ащ цыщэу коцым — гектар мин 84,5-рэ, хъэм — мин 12,2-рэ, рапсым гектар мини 4,3-рэ рагъэубытыгъ. Лэжыгъэ бэгъуагъэ кырахиным фэшІ чыгулэжъхэм къатефэрэр зэкІэ ашІэ. Шапхъэхэм адиштэу чылапхъэхэр чыгум рагъэкІугъэх, джырэкІэ ахэм яшлұшІэх. Минеральнэ чыгъэшлұхэр бжыхъасэхэм ахатэкъуагъэх, уцыжъхэр агъэклодынхэм ыкІи узхэм апэшлұеклонхэм апае щэнаутхэр тыраутхэх. Непэрэ мафэм ехъулэу бжыхъасэхэм япроцент 93-мэ

химпрополкэр ащашыгъ. Чыгулэжъхэм минеральнэ чыгъэшлұхэр, чылапхъэхэр, лэжыгъэхэм зэрэшлұшІэштхэр икыу фэдизэу ялэх. Ахэм ядэгъугъэ специалистхэм арагъэуплэкІу. ЗэкІэмкІи гъэтхэсэ гектар мини 120-м ехъу хызмэтшІапІэхэм апхъыныу агъэнафэ. Мэлылфэгъум и 14-м ехъулэу гектар мин 23,9-рэ апхъыгъах, ащ цыщэу зэнтхэ гектар миным ехъу, натрыф гектар мин 11 чыгум рагъэкІугъ. Тыгъэгъазэм ипхъын джыри къаухыгъэп, зигъо ифагъэхэр гектар мини 9,9-рэ.

Джащ фэдэу картоф гектар 57-рэ агъэтысыгъ, хэтэрыкІхэм гектар 31-рэ арагъэубытыгъ.

ПАІТЫКЪО Анет.

СОЦИАЛЬНЭ ФЭІО-ФАШІЭХЭР

Зэфагъэ хэлъэу къекІолІэгъэныр

Урысые Федерацием ЮфшІэнымкІэ ыкІи цыфхэр социальнэу ухъумэгъэнхэмкІэ и Министерствэ иколлегие зэхэсыгъоу бэмышІэу илагъэм хэлэжъагъ Адыгэ Республикэм ЮфшІэнымкІэ ыкІи социальнэ хэхъоныгъэмкІэ иминистрэу Осмэн Альберт.

Мы министерствэм ипресс-кыулыкъу кызырритыремкІэ, икыгъэ илъэсым Іофэу ашІагъэр коллегием щызэфыхысыжыгъ, пшъэрылпыкІэу къэуцухэрэр, 2016-рэ илъэсым анахь аналэ зытырагъэтын фаехэр агъэнэфагъэх. Мыхэм афэгъэхыгъэ доклад шъхъалэр кышыгъ министрэу Максим Топилиным.

Министрэм ипсалъэ кыщигъэнэфагъ Урысыем демографием ылъэныкъокІэ Іофхэм язытет. Зигъот макІэу социальнэ Іэпылэгъу къэралыгъом зэритын фаехэм афэгъэхыгъэу ащ кылуагъ: «Урысые Федерацием и субъектхэм ягъэцэ-

клэкІо хэбзэ органхэм тапэки Іоф дашІэн фае гъот макІэ зилэкІэ, къэралыгъо социальнэ Іэпылэгъу зищыклагъэкІэ лъытэгъэнэу щытхэмкІэ шапхъэхэм ягъэнэфэн. Унашъоу шъушыщтым акылыгъэ хэлъэу шъу-къекІолІэн, регионым социальнэ лъэныкъомкІэ Іофхэм язытет кыдэшлұлытэн, цыфхэм гъотэу ялэм, урыпсэунымкІэ анахь ахъщэ макІэу чыплэм цагъэнэфагъэм шъуакыпкырыкІызэ шъушынын фае. Цыфэу социальнэ Іэпылэгъу зищыклагъэхэм ар агъотын фае...»

Урысые Федерацием и Минтруд мы лъэхъаным егъэхъазы-

ры методическэ рекомендацие-хэу социальнэ Іэпылэгъу зищыклагъэкІэ пльытэн фаехэм афэгъэхыгъэу. Ахэр субъектхэм зэкІэми шІэхэу алуагъэкІэщтых. «Мыр оптимизацие Іофыгъохэм япхыгъэп, — кылуагъ М. Топилиным, — тхъамыкІэ псэукІэм кыфэкІоным ищынагъо зышъхъарыт цыфхэм тишлуагъэ ядгъэкІыныр ары».

Коллегием зэрэщыхагъэунэфыкІыгъэмкІэ, ІофшІэныр щынэгъончъэу производствэм щызэхэщэгъэным ылъэныкъокІэ Урысыем и субъектхэм зэкІэми гъэхъагъэу ашІыгъэм уигъэрэзэнэу щыт. ІофшІапІэхэм тхъамыклагъоу къащыхъухэрэр проценти 9-кІэ нахь макІэ хъугъэ.

Нэбгырэ пэпчкІэ мэхъанэ зилэ Іофыгъохэм коллегием щатегушылагъэх, ахэм ягъэцэ-клэкІэ амалэу щылэхэр, пла-лъэхэр агъэнэфагъэх.

(Тикорр.).

ПІУНЫГЪЭ ЮФЫГЪОХЭР

Тарихъыр, культурэр ятэгъашІэ

КІэлэцЫкІу Іыгы-пІэхэм яІофшІэнкІэ анахь мэхъанэ зэраты-хэрэм ащыц пІуныгъэ тэрэз КІэлэцЫкІлұхэм ягъэгъотыгъэныр.

Сабыим ицЫкІлұгъом кыщегъэжъагъэу кызыхэкІыгъэ лъэпкым икултурэ зэрэбгъэшІэн фаем фэгъэхыгъэу бэ къатхырэр, сыда плэмэ кызыщыхъугъэхэ, зыщапІухэрэ чыгум шъхъэкІэфэныгъэ фырылэу, шІу альэгъоу гъэсэгъэнхэ фае. Нахъыжъхэм якультурэ КІэлэцЫкІлұхэм ашІэныр ищыклагъ. Тарихъыр ашІэ зыхъукІэ, ялэпкы ишэн-хабзэхэм ямызакъоу, нэмыкІхэми якультурэ ашІогъэшІэгъонышт.

Кызыщыхъугъэхэ Адыгеим фэгъэхыгъэ къэбархэм анахь мэхъанэ ястызэ КІэлэцЫкІлұхэм Іоф адэсэшІэ. ТичІыопс, титарихъ зыфэдэр, республикэр зыгъэбаеу илэхэр къафэсэлұатэ. Нахь къагурылоным, ашІогъэшІэгъоныным пае къалэр къызжъэнхэм ифитыныгъэ ялэ хъугъэ.

(Тикорр.).

республикэм ыкІи Мыекъуапэ афэгъэхыгъэу къафэсэлұатэ, Адыгеим цыф лъэпкы зэфэ-шъхъафыбэ зэрысыр ясэгъашІэ. Ахэм ялэпкы пшысэхэм, яусэхэм нэлұасэ афэсэшІых, лъэпкы джэгукІэхэмкІэ сэгъэджэгух.

Ны-тыхэр тилэпылэгъухэу Адыгеим фэгъэхыгъэ тхылъ къэгъэлъэгъон зэхэтщэгъагъ. «Мы живем, мы растем в нашей республике родной» зыфилорэ сурэт къэгъэлъэгъони тшыгъэ. «Наша малая родина — Адыгея» зыфилорэ ІофтхъабзэмкІэ ар зэфэтшыжыгъ. КІэлэцЫкІлұхэм орэдхэр къалуагъэх, адыгэ поэтхэм яусэхэм къаджагъэх, адыгэ ыкІи урысы-

бзэ гушылэжъхэр къалуагъэх. Дачъэ Данэ ятэжъэу, орэды-Іоу ыкІи композиторэу ХъакІэко Алыт тилофтхъабзэ ехъулэу адыгабзэкІэ КІэлэцЫкІлұхэм орэд зэхилъхагъ. Ар Данэ кылуагъ.

ТичІыгу идэхагъэ фэгъэхыгъэ орэдыр кылуагъ Ансамблэу янэу Даутэ Анжелэ. Ансамблэу «Ошъутен» зыфилорэм ар исолістк. Іофтхъабзэм икІлұхым КІэлэцЫкІлұхэр ыкІи тыхъакІэхэр хъакІэщым къедгъэблэгъагъэх, адыгэ шхын зэфэшъхъафхэр ахэм апэдгъохыгъ.

Наталія ОРЛЕНКО.
КІэлэцЫкІу ІыгыпІлэу N 39-м икІэлэегъэджэ-логопед.

Зэнэкъокъур макІо

Республикэ зэнэкъокъоу «Цыфхэм яфэІо-фашІэ-хэр зыгъэцэкІэрэ учреждением и ІофышІэ анахь дэгъу» зыфилорэм иапэрэ уцугъо кыщынэфагъ тапэкІэ ащ хэлэжъэштхэр.

Цыфхэм яфэІо-фашІэхэр зыгъэцэкІэрэ комплекснэ Гупчэу Мыекъуапэ дэтым иофышІэхэм язэлукІэ кыщагъэлъэгъуагъ республикэ зэнэкъокъум иятІонэрэ уцугъо хэлэжъэштхэм якандидатурэхэр. Ахэр апэрэ уцугъом иноминациехэу «Социальнэ ІофшІэным илъэсыбэрэ зэрэхэтыгъэм фэшІ» хэушъхъафыкІыгъэ шлұхъафтын» ыкІи «Учреждением и психолог

аныхь дэгъу» зыфилорэхэрэм текІоныгъэ къащыдэзыхыгъэхэу В. В. Столяровамрэ Л. Н. Пэрэныкъомрэ.

Адыгэ Республикэм ІофшІэнымкІэ ыкІи социальнэ хэхъоныгъэмкІэ и Министерствэ зэхыщэгъэ зэнэкъокъум иятІонэрэ уцугъо ахэр хэлэжъэнхэм ифитыныгъэ ялэ хъугъэ.

Анахь дэгъухэр кыыхагъэщыгъэх

Хыкум приставхэм яфедеральнэ къулыкъу и ГъэІорышІапІэу Адыгэ Республикэм щылэр кІэщакІо зыфэхъугъэ фестиваль-зэнэкъокъоу «Хрустальные звездочки» зыфилорэм иапэрэ едзыгъо культурэм и Унэу «Гигантым» мы мафэхэм щыкІуагъ.

2008-рэ илъэсым щегъэжъагъэу мы проектыр зэхэщэ. Пшъэрыл шъхъалэу илэр хэбзэхъумэкІо къулыкъухэм ыкІи къэралыгъо структурэхэм Іоф ащызышІэхэрэм яунагъо-

хэм арыс сэнаушыгъэ зыхэлъ КІэлэцЫкІлұхэм Іэпылэгъу афэхъугъэныр ары. Зэнэкъокъур лъэныкъоу заулэу зетеуыгъ, ащ хэхъэх вокалыр, хореографир. Іофтхъабзэм хэлэжъагъэхэм сэнаушыгъэу ахэлъым жюрием уасэ фишыгъ, анахь дэгъухэр кыыхигъэщыгъэх.

Лъэныкъоу зыкызыщагъэ-лъэгъуагъэм елытыгъэу апэрэ чыплэр ыкІи фестиваль-зэнэкъокъум и Дипломэу апэрэ степень зилэр зыфагъэшъошагъэхэр: Егор Марфин (ильэс 12 ыныбжы), КІыкІ Диана (ильэс 16), Арина Прокофьевар (ильэс 15), Велина Прокофьевар (ильэси 10), Шъэфрыкъо Нэлджан ыкІи Тэтэр Шамил.

Зэнэкъокъум ащытекІуагъэхэм явидеоматериалхэр Москва агъэхыгъэх, ахэр фестивалым иятІонэрэ едзыгъо хэлэжъэщтых.

Хыкум приставхэм яфедеральнэ къулыкъу и ГъэІорышІапІэу Адыгеим щылэм ипресс-къулыкъу.

Жъуагъор къэлотэгъуай

Цыфыр кызы-
рэпЮтэн псалъэ
кыпфэмыгъо-
тэу, сьд фэдэрэ
псалъи пфимы-
кёу укызыщы-

уцурэ пІалъэ кыюкІу. Мары, джы сэри Мэщ-
бэшІэ Исхъакъ кыызэрэІотэн псальэ сымы-
гъотэу кЫин сэлъэгъу.

Мэщбэшлэ Исхыак пae адыгэ
лпэпкым ижыуагъу пломэ ху-
нэу сэлъытэ. Сыда пломэ ар
аш фэдизклэ лъагэшъ, гъуа-
зэшъ, шапхэшъ ары. Адыгэ-
хэм ащ нахыблэ тхылъ тфэ-
зытхыгъэ тхакло тилэп, ткъош
кавказ лпэпкъхэми зилэ ахэтэу
сыгугъэрэп. Иными цыкълуми
аш кыилэкълкыгъэу, ылъэкъуа-
цлэ тетэу кыйдэкългъэ тхылымэ
япчгагъэ 100-м кехъу. Ахэр
зетэпллхэхэмэ, ежъ тхаклом
ильэгагъэ нэсынклл мэхъу. Ахэм
ащыцэу 20-м нахыбэр ро-
ман, лужух, плашъэх. Тхылъи
6-р лпэпсэрэх зеожым, адыгэр
хэкум зэрэрафыгъэм, хэхэс
адыгэхэм афэгъэхыгъ, шлэны-
гъэ лпэбжъэ зилэ тхыдэ рома-
ных. Тхылъеджэхэм зэрашлэу,
сид фэдэрэ романи тхаклом
кыгызшлыгъэ дунэе унэе зы-
рыс. Ащ фэдиз дунэе унае
кэбжьгэшлэры !эшлэхына?!

Мэщбэшлэ Исхакъ тхылыгъ бэ зэритхыгъэм изакъоп зыклэ-
лъаплэр, зыклэжъуагъор. Адэ,
ащ ироманхэм ащыгъэпсыгъэ
дунаехэм яшъыпкъагъэ, къащи-
гъэлъэгъогъэ жэбзэ (литератур-
э) лшагъэм икууагъэ, идэха-
гъэ, илупклагъэ фэдэ лъэныкъо-
хэмкли ар шапхъэ, жъуагъо.
Усэ гъэпсыклэмклэ Хъаткъо Ахь-
мэд, тхыгъэ къызэрыклэмклэ
(прозэмклэ) Клэрэцэ Тембот фэ-
дэу, адыгъэ жэбзэм илэжьы-
хэщхэр гъуазэ зыфишлыгъэми,
ежъым а лъагъор ащ фэдизклэ
гъогубгъушхо ышыгъэшъ, жа-
бзэм илэшлугъэ, идэхагъэ, илэ-
загъэ ащ фэдизклэ дилэтэягъэшъ,
джы тхакло хунымк клэхъопсы-
рэ ныбжьыклэхэм агу ыгъэкло-
дэу, ягугъэ ыкътэу плыми ху-
нзу цыт, «Мэщбашлэм фэдэу
тызымытхэшъуштыклэ, а лофым
тыпмыгъыхэхэмэ нахышлы» ари-
гъагъоу.

Кызырэтлуагыэу, Мэшбэшлэ
Исхьякь «жыуагы» еплэ хуышт.
Ау жыуагы ухуныр, жыуагыу
уштыныр зэрэкынын фэдэу,
жыуагыр кьэплотэнри кыин.
Жыуагыр лыагэ, жыуагыом иза-
кьу, ащ ыгу кьэзыфызырэ
гуаохэр, игугьэ-гупшысэхэр, игу-
рылхэр кызырэтплэн плэкьы-
штыр илэдэкьчлэкхэмклэ арых.
Ау Мэшбэшлэ Исхьякь илэдэ-
кьчлэкхэм пстэуми зэрэфэ-
шьяуашэу яджэшьюгьэ цыф шы-
лэн шыулау? Шылэу шытмэ сы-
дэу ямафа! А пстэуми уямыд-
жагыэу Мэшбэшлэ Исхьякь
икьяу кыпфэлотэнэу сыгыгьэр-
рэл. Сэ кызырэтшлэшлэрэм-

кӀэ, МэцбэшӀэ Исхьякь итхылъ
пстэуми зэрӀэфэшӀуашӀэу яджакъ
гъэм шӀэныгъэ куу зэригъэгъо-
тыгъэу цыт тхыдэмкӀэ, адыга-
бзэмкӀэ, жабзэмкӀэ, литерату-
рэмкӀэ ыкӀи жабзэмкӀэ, уни-
верситет къыӀухыгъэ фӀэзэу.

**Шъэрэ зэхэпх
нахы
зэ плъэгъурэр**

Адыгэ юфым хэтэу зы адыгы шыгъыпштын Мэщбэшлэ Исхъакъ ыцлэ зэхимыхыгъэу. Сэри сиклэлэгъу дэдэу зэхасхыштыгъэ Мэщбэшлэ Исхъакъ ыцлэ, иусэхэр радиом шызэхэтхэу шытыгъ, Урысыем ирадиоу «Ти-радио» зыфилорэм тедэлэу хъуштыгъэ, Адыгеим ирадиуи загьорэ къэтыубытыштыгъэ, Амман радиом тыфзэзуи кыхэкыштыгъэ. Ахэм загьорэ къа-тыштыгъэ Мэщбэшлэм иусэхэм ащышхэр. Гушылэм пае, сэ алэу сызэдэлугъагъэр иусэмэ ащышэу «Сичлыгу» зыфилорэр ары. Ащ адыгэ лъапкъыр бэдэдэ шлагъэу зэрэмэкъумэщышлэр, члыгулжыныр ышлэу зэрэщытыгъэр кызырэхигъащыгъэм имызакоу, члыгумрэ ащ дэлэжьэрэ цлыфымрэ зэрэзэфига-дэрэр, члыгу жьогаклэмрэ халыгъу жьэггаклэмрэ зэрэзэри-гъапшэрэр сшлогъэшлэгъон дэдэу нелэрэ мафэмэ сыгу ил. Мыш фэдэу кыщцло аш:

«Сымэкьумэщыш! сэ.
Бэдэдэ шлагъэ
Чыгужьогъэ бзыгъэу
сынэкӀу зэлягъ...»

«...Пахъэр шъхьащехы
чыгү жьогъакIэм

**Хьалыгъу жъэгъакӕм
сыдзӕуи фэд!»**

Нахь пэсалоу зэхэтхыгьэхэм
ыкйи тыгу кылукырэ макъэ
фэдэу кытщыхуьгьэу бэрэ ты-
кызэджагьэмэ ащыщ нэмыкы-
рэ изы үсэ икьегъэжапл:

«Гушюпсы нэпсэу
осэпсэу зыгьэр
Кьельадэ нэкум,
кьельадэ нэкум,
Тятэжъмэ ячлэу
зэ тичлыгугьэр
Сэлам алейкум,
сэлам алейкум!»

Исхъакъ иусэхэм ашыщэу
орэдэу кʌлоу, шʌ альэгъузэ
зэдэлухэу цылэри бэдэд гум
eloу, псэм хапкӀэу. Ау а пстэ-
уми ягугъу кьэтшын тлӀэ-
кӀынӀп.

Исхавъ адыгабзэм ащ фэдизкӀэ фӀэлазэшъ, зыщыфаем ащ иадыгабзэ усабзэу, зыщыфаем убзабзэу, зыщыфаем бгыбзэу е цӀэцабзэу кыппщегъэхьу. Сыдым зыфигъэзагъэми, шӀу дэдэу егъэцакӀэ, ащ иадыгабзэ пкӀым хэхъэ, гум нэсы, псӀэм лӀӀэсы.

Исхакъ ежымъ ытхыгъэхэм
ямызакъоу, урыс тхэклошхо лэ-
зэхэм ятхылъмэ ащыщхэри
адыгабзэккэ зэрдзэккыгъэх.
АхэмкӀи адыгабзэм илъэс-
гъэ кыгъэлыгъуагъ. Шыпкыбэ,
бэшлагъэу гъашлэм итыдэрэ

чыппи, кьутами зерифэшъуа-
шэу ащызетымышъажьышъурэ
адыгабээр дунаим тет анахъ
бзэ лъэш дэдэмэ ащыщ, икьу
фэдиэу зэхэтымышлэжьми,
тлошэ мыхъужьми. Сыдыбзэ-
клэ атхыгъэуи шэрэт, адыга-
бзэклэ нахъ дэхэжъэу пфызэ-
мьдзэкълн, пфэмытхьжын щы-
лэп. Мары, Исхъакъ зеридзэ-
кълыгъэхэмкӀи ар кьыгъэлъэ-
гъуагъ, кьыгъэшъыпкъыжыгъ.
Тызэрыгушхо хъун насыпыгъэ-
шхоба: зэгорэм Исхъакъ нэ-
мыкӀ тхэкӀо цӀэрылохэм ятхыль-
хэр зеридзэкълыщтыгъэмэ, джы
ежъ итхыльхэр нэмыкълбзэхэм-
клэ зэррадзэкъл.

Исхьяк синыбжыкIгъум кышгъэжыагъэу ыцIэ зэхэсхэу цытыгъэми, ежбыр ынапкIэ зыслъэгугъэр, ышхъэрэ ыпкырэркIэ кызыисагъэр 1978-рэ ылъэсыр ары. Ашыгуагъу обществэу «Родинэм» кытфызэлуйыхыгъэ гъогумкIэ апэрэу Хэкужым — «Тятэжымэ ячIэу зэ тичлыгугъэм» тыкэкIогъагъэ зэныбджэгъуиц тыхъоу (Исмейл Оздэмыр, сэры, Мэшфэшлу Нэдждэт), Анкара Кавказ хасэм тыриллыкIоу. БиданыкIо Ныхъати кытхтэхъажи зэныбджэгъуиплI тыхъоу тышыхэкIэнэу хъугъагъэ Хэкужым. Адыгеим тымыкIоу дгъээзжыи хъунэу цытыгъэпти, лъэлуми нэе-псыягъэми зэралоу, зыдгъэцэгъагъэ Адыгеим. Джащыгъум тинасып кыхьыгъэ Исхьяк лъэгъунэу. Гъэзетэу «Социалистическэ Адыгеим» (джы «Адыгэ макъэм») иунэ улэгугъэу, ерагъоу ылъэ тет фэдэу кыппышхъурэм фэдэ горэм тышылукIэгъагъэ. Изэхэлъ (пелыуа) теплъэкIэ, илыхъужь макъэкIэ, ипсэлъэкIэ лазэкIэ ащ тызэригъэгъушугъэр, тызэригъэгъушугъэр кыпфэлотэжынынэу цытэп. «ТицIыфышхъэ сьд фэдизэу агъэмэкIагъэми, дунэе псгъэуми сьд фэдизкIэ тырапхъагъэми, тятэж чынальэ кIапэ зэльэмылэс зырызэу зэпатхыгъэми, Исхьяк фэдэ цIыф дышэ, жьогъогъуазэ зытилэкIэ, тыкIодынэп, тыгуи дгъэкIоды хъунэп» тигъэлугъэ

ащ. Ащ кышьегъэжъагъэу тырыгушхоу тыдэрэ чыпнл шүклэ игугуу чытэшл, иуэхэм тыкышяджэ, итхыдэ романхэм ащышхэр тыркубзэклэ зэтэдзкы, зэтэдзкылынэу тыпыль. Мары ащ и **«Бзыикъо зао»** ыкп **«Мыжъошъхалыр»** си-ныбджэгъу Енымыкьо Мэулид зэридзэкп, тыркубзэклэ кыдагъэкп, сэри **«Рафыгъэхэр»** 2015-рэ илъэсым зэсыдзэкп кыдэгъэкп, джыри романэу **«Хэхэхэр»** зэсыдзкынынэу сыпыль.

Илъэсщым къехъоу (1997 — 2000-хэм) Адыгеим сызыщыпсэугъэ лъэхъаным къырыбытэу Исхъакъ тхымафэм зэнахъ мымакӀэу сыфэзыщтыгъэ. Игъо сызщифэрэм ыдѣжэ ськӀоштыгъэ, къэзгъэгущылэщтыгъэ, къылорэмэ сьгуапэу сьдэлущтыгъэ, згъэхъулыещтыгъэуи къычӀагъын, ау зыкӀи зыхысгъэшлагъын ыдѣжэ сызэрӀклорэ имыгуапэу. Ежыри бэрэ къакӀоштыгъэ сэ сызщылэжъэрэ гуманитар ушэтынхэмкӀи институтым. ТхваркӀохъо Юныс, Шхъхьлэхъо Абу фэдэ нахьыжхэм абгъодэсэу, сэри сыряшхъэгъыртэу ягушылэ сьгуапэу сьдэлущтыгъэ. КӀэкӀэу плон зыхъукӀэ, Исхъакъ зэрэсфлагъэм, ныбджэгъу сызэрэфэхъугъэм лъэшэу сырэгъушхо.

Кызыэрэтыагызу, жуагыор
кээлотэгъуай нахь мышлэми,
зэрэхьуклэ кээлотэгъэн фае.
Сыда плөмэ цыфыр кызы-
хугъэ мафэр зыклагъэлэплэ-
рэм ишхъэусыгыё шхъалэр
ежыр гъэлэплэгъэныр — ягъ-
гъэлэплэгъэныр арымэ, ятло-
нэрэр клэлаклэу кытклэхьухъ-
эрэм шапхъэу ягъэлэпгугъэ-
ныр ары. Нахь нэрылэгъу
афэлшымэ, ныбжыкклэхэм ар
шапхъэ афэхъуным ушыгугъы
хъышт.

Исхъакъ игъашIэ философие псау

Мэщбэшлэ Исхьякь игъашлэ философии псау. Ащ игъашлэ лупклэу кьегъэлыагъо гъашлэр зэрэзэхэтыр, зэрэгъэпсыгъэ шлыкър — чэщым мафэр зэрэ-лыкълыкълорэм фэдэу дэим — дэгъур, насыпынчъагъэм — на-сыпыр, кынинабагъум — гу-псэфыгор, гүлэгъум — гушуга-гор зэрэлыкълыкълорэм, гъа-шлэр ащ фэдэу зэрэгъэпсы-гъэр, ар зыкъл зыщыбгъэгъу-пшэ, зыкъл угу бгъэкълды зэ-рэмышуэщтыр. Нэмыклэу кэ-плон хъумэ, Исхьякь ищылэны-гъэкъл гъашлэм уфеплэу.

Клэкэу тырыжуугаппэль ащ
игъашлэ зэрэхьугъэм. Тятэж
пашьэхэр, ежъ яхэбзэ-бзып-
хэ ялэу, Тхьэшхом къари-
пэсыгъэ тыхэкужъ шъхьафитэу
щыпсэхуэхээ, пыйр къатеошъ,
нэлэзэтельхьэгьукии агу гуры-
шъхьуи щыни къымыхьэу, ищы-
клагъэ зэрэхьоу пстаури зэуа-
плэм мачъэ. Исхьахъ ятэжъхэ-
ри лыхьужъ псэемыблэхьэу
зэуаплэм лүтхэхээ, пый лъэшым
пэмьлэхьэху гъэрыплэ ефэх.
«Гъэрыплэм сидзүцтэу тыкы-
кыжыщта?» алозэ, гъэрхэр ер-
мэлхэм (армянхэм) ащэфи агъэ-
пшылыгъэх.

ХЪУАЖЪ Фахъри.

(Джыри кыкълъыкълъшт).

ГЪАТХЭ-2016-рэ

Гектар 1500-рэ халъхъэгъах

Теуцожь районым имеханизаторхэм кызыттынэ-кыгъэ илъэссым, ащ фэдэ кыхэмыкыгъэу, коцыми, хъэми, натрыфыми, нэмыкI зернэ лъэпкыыми тонн мин 60-м ехъу къахыжыгъагъ.

Районым мэкъу-мэщымкIэ игъэорышлэпIэ ипашъу ХъэдэгъэлIэ Мэджидэ кызырIуагъэмкIэ, тызхъэгъэ илъэсми ащ кырамыгъэхъумэ, кышамыгъэкIэн гухэлъ ялэу уахътер агъэлапIэзэ зичэзыу гъэтхэ губгъо IофшIэнхэр игъом ыкIи дэгъоу зэшIуахых.

Районым илахъэзэхэлъ ыкIи фермер хызмэтшIапIэхэр гъэтхэлэ мазэм зыфэжыгъагъэхэр бжыхъсэ гектар 10074-у кIымафэм хэкIодыкI фэмыхъоу дахэу кыхэкIыжыгъагъэхэм яшIушIэгъэныр ары. Ахэм анахь охътэшIуэхэм гектар тельитэу аммиачнэ селитрэ килограмми 100 — 150-рэ зырыз алэкагъэхъэгъагъ. Ащ ишIуагъэкIэ, бжыхъасэхэм язытет дэхэдэд.

— Бжыхъасэхэм ядэлэжъэн ащ щаухыгъэп, — еIо мэкъумэщымкIэ районым илэхъхъэтет. — ЯтIонэрэуи коц гектар 5230-мэ ыкIи хъэ гектар 637-мэ

минеральнэ чыгъэшIуэхэр алэкагъэхъэгъах. Ащ дакIоуи щэнаут зыхэлъ уцхэр коц гектар 7762-м, хъэ гектар 1602-м атыраутхи, уцыжхэр ахагъэкIодыкIыгъэх.

Мы мэфэ фабэхэу кызыткIэлъыкIуагъэхэр кызыфагъэфедэхэзэ механизаторхэм гъэтхэ лэжыгъэхэм япхыны агъэпсынкIэ. Япшъэрылхэм кызытэредалытэрэмкIэ, ахэр гектар мин 13745-мэ ачагъэбгъоштых. Тыгъэгъазэр — гектар 6500-м, натрыфыр гектар 6700-м ашIушIэшт. Гъэтхасэхэр зыщапхышIхэ чыгум шыцъу мэлълфэгъум и 11-м ехъулэу апэрэу культивацие ашIыгъахэр гектар минибл фэдиз, ятIонэрэу зыдэлэжыгъэхэр гектар 1600-рэ, чылапхъэр хэплъхъаным фагъэхъазырыгъахэр гектар 600-м ехъу.

ЕутэкIо агрегатхэри губгъом зэлъыхъагъэхэу Iоф зашIэрэр

мэфэ заулэ хъугъэ. Непэ ехъулэу гъэтхэ лэжыгъэхэр гектар 1500-м халъхъэгъах. Апэу зиеутэкIо агрегатхэр губгъом изыщагъэхэр Джэджэхъаблэ дэт хызмэтшIапIэу «Синдика-Агром» ипашъу Кушъу Рэмэзанэ илофышIэхэр ары. Щэнаут зыхэлъ уцыр апэ чыгум Лыбзыу Хъалидэ иагрегаткIэ хелъхъэ. Ащ иуж еутэкIо агрегатитIу итэу натрыф чылапхъэр чыгум рагъэкIу механизаторхэу Лыбзыу Аслъанрэ Лъащэкъо Хъазрэтрэ. Ахэм ягъусэх, ялэпылэгъух еутакIохэу ГъукIэлI Юрэрэ Пэнэшъу Рэмэзанрэ. Мафэ къэс еутэкIо агрегатитIумэ гектар 50 фэдиз апхы. АрэушIэу уахътер агъэлапIэзэ, IофшIэным егъу

гъухэзэ зэрэлажъэхэрэм ишIуагъэкIэ, натрыф гектар 300-м ехъу апхыгъах. ХызмэтшIапIэм иагроном шъхъалэу Тыгъужь Нурбий кызырIуагъэмкIэ, натрыф гектар 970-у халъхъанэу шытыр шIэхэу аухышт, тыгъэгъэзэ гектар 400-у апхынэу шытыри агъэпсынкIэшт.

Гъэтхасэхэм япхыны шагъэпсынкIэ Пэнэжыкыуае шыцэхэцэгъэ хызмэтшIапIэу «МК Фермы Кубани» зыфилорэми. Мыщ ипашъу Юрий Петрищевым зичэзыу губгъо IофшIэнхэр игъом, дэгъоу зэшIохыгъэнхэм илофшIэгъухэр сыдигъуи чанэу фигъэлэжъэнхэ зэрилъэкIырым ишIуагъэкIэ, зы лъэхъанэ ауж кынэщтыгъэми, джы районым ипэрытхэм ахалы-

тэ хъугъэ. Джыри мары, тыгъэгъазэм ипхыны апэ шыфэжыгъэхэр, гектар 400 фэдизым рагъэкIугъах, районым шыхалъхъагъэм ар ызыныкыу.

Джащ фэдэу гъэтхэ лэжыгъэхэм япхыны шыфэжыгъэхэр фирмэхэу «Агро-Юг» ыкIи «Возрождение» зыфалохэрэми. Апэрэм натрыф гектари 124-рэ, ятIонэрэм тыгъэгъэзэ гектари 130-рэ ащыхалъхъэгъах.

Фермер хызмэтшIапIэхэм натрыфыми, тыгъэгъазэм ащапхыныу шытыр гектар 6500-рэ. ДжырэкIэ халъхъагъэр тыгъэгъэзэ гектари 160-рэ. Анахь гъэтхэ лэжыгъагъэ зыщыхалъхъащхэм ащыхыкI хызмэтшIапIэхэу «Киево-Жураким-рэ» «Мега» зыфалорэмрэ. Апэрэм шашIэнэу шытыр гектар 1392-рэ, ятIонэрэм — 1138-рэ. Ау тIумэ язи IофшIагъэ горэ илэу мэлълфэгъум и 11-м районым кышчыдагъэкIыгъэ сводкэм итэп.

Районым мэкъу-мэщымкIэ игъэорышлэпIэ кызырэщытаIуагъэмкIэ, мыгъэ гъатхэр нахь пасэу къэкIуагъ. Ащ елбытыгъэуи мэфэ зыбгъупшыкIэ ыпэ итхэу гъэтхэ губгъо IофшIэнхэр зэшIохыгъэхэ мэхъу. АрышI, лэжыгъэ шъхъалэхэу натрыфымрэ тыгъэгъазэмрэ япхыны гузэжыгъоу хэмылэу, игъом, дэгъоу, гъэмэ ялбытыгъэмэ, мэфэ заулэкIэ нахь пасэу зэраухышIтым щэч хэлъэп.

НЭХЭЕ Рэмэзан.

ТИФЭЮ-ФАШIЭХЭР

ПенсиехэмкIэ фондым ареты

Фашист концлагерьхэм адэфэгъагъэхэр шъхъафит зашIыжыгъэхэм и Дунэ мафэ мэлълфэгъум и 1-м хагъэунэфыкIы.

Концлагерэу Бухенвальд дэсыгъэхэм 1945-рэ илъэссым мэлълфэгъум и 11-м зыкызырэлэтыгъагъэм ишIэжъ мафэу ар агъэнэфэгъагъ.

Аныбжъ имыкыгъэу концлагерым дэфэгъагъэхэу тиреспубликэ нэбгыри 109-рэ щэпсэу. ЗэкIэ ахэм зэтыгъо ахыщэ тын (ЕДВ) араты. Урысыем ПенсиейхэмкIэ ифонд и Къутамэу Адыгэ Республикэм шыIэм зыныбжъ имыкыгъэу концлагерым дэсыгъэ, сэкъатныгъэ зилэ нэбгырэ 37-мэ ЕДВ-у сомэ 4795,17-рэ, зыныбжъ имыкыгъэу концлагерым дэфэгъэхэу сэкъатныгъэ зимылэ нэбгырэ 72-

мэ мазэ къэс зэтыгъо ахыщэ тынэу сомэ 3596,37-рэ ареты.

Джащ фэдэу зыныбжъ имыкыгъэу концлагерьхэм ыкIи ашъхъэ фимытхэу нэмыкI чыпIэхэм ащалыгыгъэхэм хэгъэхъожь материалнэ Iэпылэгъоу (ДЕМО) сомэ 1000 афагъэуцугъ.

Зыныбжъ икыгъэу фашист концлагерьхэм ащалыгыгъэхэм ащышIэу псаоу Адыгеим исыр зы нэбгырэ закъу. НэмыкI социальнэ тынхэм ямызакъоу, ащ ДЕМО-у сомэ 500 мазэ къэс раты.

ЗыцIэ къетIогъэ тын пстэури ПенсиейхэмкIэ фондым къетIупшы.

Заом илэхъанэ кыныбэ зэрагъэлъэгъугъэ тицIыфхэм ифэшошэ уасэ афашIызэ, ПенсиейхэмкIэ фондым илофышIэхэм еIолэнчъэу япшъэрылхэр зэрахъэх, ахэм яфэIо-фашIэхэр афагъэцакIэх.

УФ-м ПенсиейхэмкIэ ифонд и Къутамэу Адыгэ Республикэм шыIэм ипресс-къулыкыу.

ТИГУМЭКIЫГЪОХЭР

Тазырыр сомэ мин 405-рэ

Роспотребнадзорым АР-мкIэ и ГъэIорышIапIэ 2016-рэ илъэссым пыкIыгъэ мэзи 3-м республикэм уплъэкIунхэр шыцэхыгъэх.

Шапхъэхэм адимыштэрэ ыкIи псауныгъэмкIэ шынагъоу щыт гъомылэпхъэ партия 59-рэ агъэунэфыгъ.

ГъэIорышIапIэм чыпIи 136-рэ ыуплъэкIугъ. Продукцием ыльэныкыкIэ зэхачэгъэ лабораторнэ ушэтынхэм кызырагъэлъэгъуагъэмкIэ, гъомылапхъэхэр бгъэфедэн зыплъэ-

кIышт уахътер блэкIыгъэу, продукциер шапхъэхэм адимыштэу кыхагъэщыгъ. Ащ нэмыкIэу, ищыкIагъэ тхапэхэр бэмэ акIыгъугъэхэп.

Джащ фэдэу мы гъомылэпхъэ товархэри ауплъэкIугъэх. Шапхъэхэм адимыштэу специалистхэм щакIохэм къапкы-

рахыгъэхэм ахэтых кIэлэцIыкIу шыгынхэр, джэгуальэхэр, нэмыкIхэри.

Хэбзэгъэуцугъэр зыкукыуагъэхэм тазырэу зэкIэмкIи сомэ мин 405-рэ атыралъхъагъ. ГъэIорышIапIэм уплъэкIунхэр лыгъэкIотэщтых.

(Тикорр.).

МВД-м КЪЕТЫ

ЗыдэщыIэр шъошIэмэ...

Мыекъуапэ шыщ Стеблянский Артур Виктор ыкыор зыдэщыIэр полицием иорганхэм джырэ уахътэм агъэунэфы.

Ар 1984-рэ илъэссым къэхъугъ. ХэбзэухъумахIохэм къэбарэу алэклэпымкIэ, 2015-рэ илъэссым шэкIогъум къалэу Санкт-Петербург Iоф шишIэнэу кIэлакIэр кIуагъэ. Ау 2016-рэ илъэссым гъэтхэпэм и 12-м кышчыублагъэу илахылхэм, игупсэхэм къафы-

теожырэп, зыдэхъугъэр ашIэрэп. ИтеплэкIэ ащ илъэс 30 — 35-рэ ыныбжъ, илъэгагъэ сантиметри 170 — 180-рэ мэхъу, оды, ынэхэр фыжыым нахь пэблагъэх, ышъхъац шIуцIэ-фыжъ зэхэлъ. КызырэпшIэжыны плэкIышIтыр: ышъхъацIахыкы сантиметри 3 фэдиз

хъурэ тыркыо телъ, нэгъунджэхэр Iултых. Артур епхыгъэ къэбар горэ шъошIэмэ, къалэу Мыекъуапэ шыIэ телефон номерхэу **(8772) 59-64-00-м, 59-65-53-м, 52-26-32-м, 8-903-465-00-73-м** е 02-м шъуакытеонэу полицием икыулыкыушIэхэр кышъолъэлъх.

АР-м хэгъэгъу кIоцI IофхэмкIэ и Министерствэ ипресс-къулыкыу.

ЦЫФЫР ЫКӢИ ИСКУССТВЭР

Юф зилэр щысырэп

Ижыкӓ кышыублагъу адыгэхэмкӓ анахь мэханэ зилагъэр илъэс лэжыгъэ-гъэбжъур игъом угъоижыгъэныр ыкӓи коным егъэкӓжыгъэныр арыгъэ. Джащыгъум лъэккыр рэхатыгъ ыкӓи насыпылуагъ.

Ащ фэдэ хъазыр творческэ нэбгырэ пэпчӓ игъэпсыкӓ-хабзи. Ежӓ хэлъ пстӓур — дэгъуи, дахи, сѣнаушыгъи кыхэкӓи-жъу, зэгъафӓгъу, зэгъӓкӓгъу гупшысӓ лӓплӓхэр е сѣнэхьатимкӓ лӓплӓсӓгъэр тхылъ шыгъу кызыдӓкӓи — мӓгупсӓфы. Арышӓ, тхакӓло, усако, орӓдус, сурӓтышӓ, шӓныгъӓлӓжӓ, артист, журналист зыфӓплӓштӓмкӓ язӓчый кызылотыкӓи тхыгъэхэм, тхылъхэм, произведениехэм, сурӓтшыгъӓ-альбомхэм осӓшхо яӓ: ялъӓуж утырацӓ, уагъӓгупшысӓ, уигулытӓ кыагъушӓ.

Зӓлӓшӓрӓ сурӓтышӓу Къат Теуцожӓ фӓгъэхьыгъу кӓпӓлон хъумӓ, итворчествӓ кыпфызӓлузыхырэ тхылъ ыкӓи нӓмыкӓ лӓфшӓгъӓ макӓлӓп илӓр. Илъӓс 40-м ехъугъу исѣнэхьат шыпкӓу сурӓтшыным Юф зыдишӓрӓм ылӓгъушӓ, зехишӓгъи, зехихыгъи ыпшыжыгъ — Юфышхо куу ылӓжыгъ, искусствӓр ежӓ щыцӓ шыпкӓу, ащкӓ зӓрӓлӓпӓсӓм ишысӓ иных исурӓтшыгъӓ зӓфӓшӓхьафхэр. Зыщыц адыгэхэм Къатыр ябгъӓшӓжыныу щытӓп, ау творческӓ цыфышхом ыцӓ Адыгеим нахь чыжъу зӓрӓлу-гъӓми уегъӓгушхо.

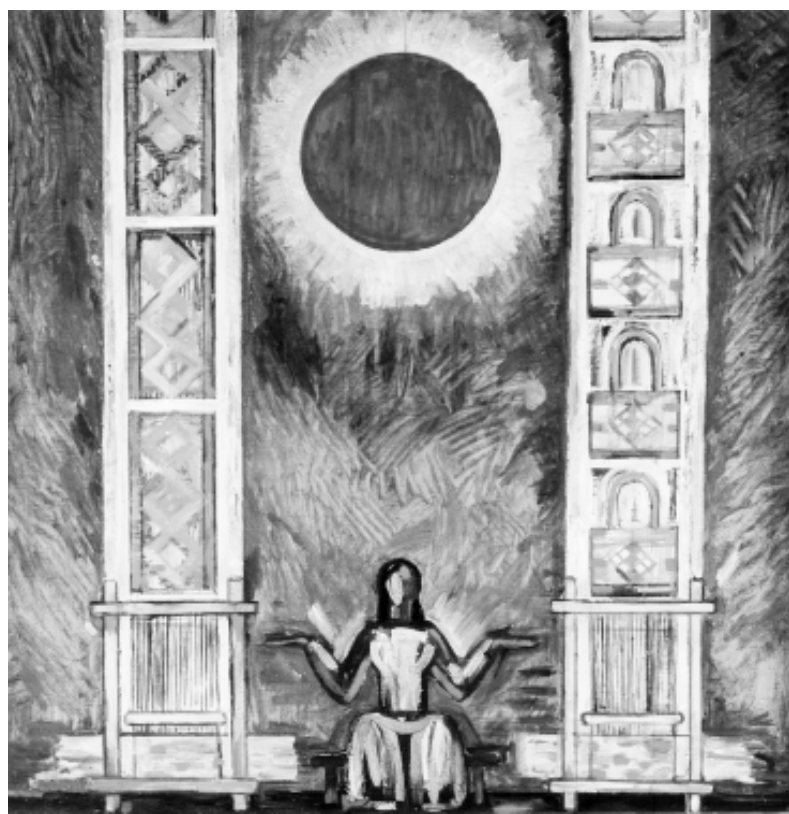
«Къат Теуцожӓ Урысые Федерацием инароднӓ, Адыгеим изаслуженнӓ сурӓтышӓ — Пшызӓ кӓралыгъо университетым ихудожественнӓ-графическӓ факультет кычитӓлупшыгъэхэм анахь зӓлӓшӓрӓ цыфӓу кыахӓкӓи-гъэхэм ащыц» — етхы искусствӓхэмкӓ Пшызӓ изаслуженнӓ лӓфшӓлӓшхоу, Пшызӓ кӓралыгъо университетым графикӓмкӓ икафедрӓ ипрофессорӓу О. М. Гавриловым.

Ары. Къатыр сурӓтышӓ ин, тхӓкӓло гъӓшӓгъон, лӓфшӓлӓкӓшхо.

Мӓфӓкӓ кыдӓкӓи-гъу

Теуцожӓ анахь узӓхьопсӓ-

20-м тхӓныр теубытагъ хӓлӓу ылӓ кыригъӓхьагъ. Очерк, зарисовк, хъугъӓ-шӓгъӓ тхыд зыфӓплӓштӓмкӓ ригъажы, расказхэр бӓу кыилӓкӓи-гъэх,

ахэм повестхэр ыкӓи романхэр кыӓкӓлӓкӓи-гъӓх.

2015-р Къат Теуцожӓкӓ илъӓс кызырӓкӓи-гъӓп — кызыхьыгъӓр илъӓс 70-рӓ хъугъӓ. Имӓфӓкӓ ригъӓхьулӓу лӓфшӓбӓ зӓшӓлуиыгъ. Ахэм анахь кыахӓщырӓр ыкӓи гу зылъы-озгъӓтерӓр ишылӓныгъ ыкӓи итворческӓ гъогу лӓплӓсӓм кӓзыгъӓнчъу кызычитӓотыкӓи-гъу, кызычитӓгъӓлӓгъу-гъу каталог — лӓфшӓлӓгъӓшхо лӓгъупхӓр кызырӓдӓкӓи-гъӓр ары.

«**Мир света и добра**» ащ Т. Къатыр зӓреджагъӓр. Живописым, графикӓм, акварелим, чеканкӓм яшапхӓ илӓ лӓфшӓлӓгъи **120-рӓ** фӓдиз мыщ кыдӓхьагъ. Ахэр зӓкӓлӓкӓи-зӓдиштӓу тхылъым цызӓгъӓкӓи-гъӓх.

Каталогыр ООУ-у «Качествӓм» пчӓгъӓмкӓ 200 хъоу бӓмышӓу кызытырадзӓгъ, теплъӓшӓ иӓ. Тхылъым ыкӓишӓу Къатым Иорданием щышыгъӓ сурӓт купым кыыхьыгъу «Единство» («Зыкӓи-гъы») зыфилорӓр тешыхьагъ. Мы ду-

наишхор анахь зыфӓныкӓор цыф лӓпкӓ пстӓуми языкӓи-ныгъӓба, янӓф ыкӓи яфабӓба!

Тхылъ зӓгохьплӓм сурӓтшыгъӓ инӓу, Гъобӓкӓуае культурӓм и Унӓу дӓтым ичӓхьагъу идӓпкӓ зӓлӓзыубытырэ керамикӓ бзыгъӓкӓ зӓлӓпкӓи-гъӓ монументальнӓ панноу «Единство» зыцӓлӓр тет.

Каталогым сурӓтышӓу Т. Къатым итворчествӓ фӓгъэхьыгъу тхыгъэхэр дӓтых: «Сын трех матерей» («Нишымӓ акъу») — авторыр, Къокӓплӓм щыпсӓурӓ лӓпкӓхэм яискусствӓкӓ Кӓралыгъо музейм илӓфшӓлӓу Тигран Мкртычевыр ыкӓи «Мир добра и света» зыфилорӓр — зиер искусствоведӓу, Урысыем

нӓфӓу Адыиф» — «Нартхӓм» атешыкӓи-гъӓу, «Джӓгу» сурӓт купыр, натюр-морт зӓфӓшӓ-хьафхэр, портретхэр, мӓджусый диным ифӓмӓ-бжымӓ зыкӓлӓт сурӓтхэр, «Хъан-Джӓрый» зыцӓ сурӓт зӓхӓтхэр, пшысӓ-сурӓтхэр, «Нӓмаз» зыфилорӓр живописым илӓу шыгъӓх.

Графикӓм илӓ сурӓтхэр ащ кыкӓлӓлӓкӓлох. Егъӓжӓплӓм ежӓ сурӓтышӓу Къатым иавтопортрет тет. Мыщ кызыгъӓлӓгъуагъӓх А. Церетели

ипроизведениехэмкӓ ышыгъӓ сурӓтхэр: А. Казбегӓ итхыгъӓу «Элгуджа» зыфилорӓмкӓ ышыгъӓхэр. Анахь уналӓ зытеозгъӓдзӓу кысщыхьыгъ В. Пшавела ипроизведениеу «Кровная мѣсть» зыфилорӓмкӓ сурӓт зӓхӓтхӓу ышыгъӓхэр. Джащ фӓд, А. Казбегӓ ипроизведениеу «Элисо» хӓлӓ гупшысӓ куур сурӓт купкӓ Къатым кызыгъӓлӓгъуагъ.

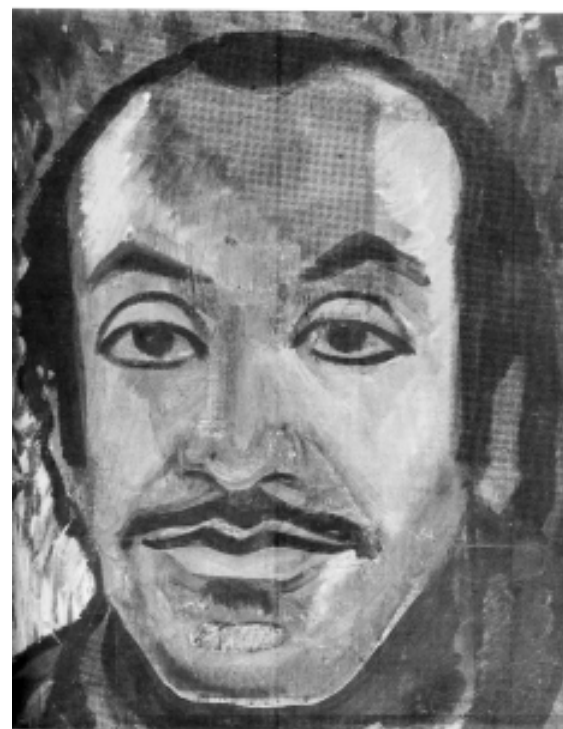
Гъӓшӓгъоныхь, лӓпкӓ-лӓпкӓлӓх «Гупсӓ мӓкӓмӓхэр», «Сикъуадж» зыфилорӓ сурӓт зӓхӓтхэр. «1918-рӓ илъӓсыр» зыфилорӓ сурӓт купым адыгӓм икынихьагъу кыащыгъӓлӓгъуагъ, кыащылӓтагъ. Философие лӓпсӓ зилӓ сурӓтхӓу «Цыфыр ыкӓи уащӓор», «Кӓэрӓухэр» зыфилорӓр гупшысӓ закӓлӓх. Пшысӓхэмкӓ сурӓтшыгъӓбӓ мы пычыгъом хӓлӓ. Ау каталог-тхылъ ушӓгъӓшхоу, лӓплӓсӓу Къат Теуцожӓ ишылӓныгъӓ ыкӓи итворчествӓ кӓзыгъӓнчъу кызычитӓотыгъӓу кызычитӓыгъӓм тхыгъӓ тхьӓпӓныкӓокӓи кыытегушылӓгъуагъ.

исурӓтышӓхэм я Союз хӓтӓу Къуекъо Марыет.

Каталогыр лӓхьипплӓу зӓхӓт: живописыр, графикӓр, акварелыр, чеканкӓр. лӓхь пӓпчӓ кыащытыгъӓ лӓшӓлӓгъӓхэм якӓхьукӓи, альпӓсӓ нахь уфӓзгъӓнӓ-лӓсӓрӓ гушылӓхӓу ежӓ Теуцожӓ кыылатӓхэрӓр ягъус.

Шыпкыагъӓм дунаир лӓгъӓкӓи-гъу

лӓфшӓлӓгъӓшхо лӓгъупхьӓм кыдӓхьӓгъӓ сурӓтшыгъӓхэм, кызычитӓогъӓ гупшысӓхэм уакыпкырыкӓи-гъӓ джары кӓлӓу кӓпӓлон плӓкӓи-гъӓ, гупшысӓ зӓфӓхьысыжъу пшырӓр. Ау нахь уанӓлу тхылъым фӓбгъӓзӓмӓ, ар лӓплӓсӓм икӓлӓмыпӓ кычылӓкӓи-гъӓ автопортретхэмкӓ, игупсӓ цыфхэм — Ным, Тым атешыкӓи-гъӓ сурӓт зӓхӓт инхӓмкӓ зӓлӓпкӓи-гъӓ. Сурӓтишӓхэм нахьыбӓ кыдӓхьагъ: ижъырӓ шӓн-хабзӓу «Хъанцӓгуащӓр», «лӓпшӓ-

зӓрӓмыгупсӓфыр, ренӓу мӓлӓы-хьӓ, мӓгупшысӓ, макӓло, кыӓгъоты. Мы разделым Теуцожӓ акварелимкӓ хӓгъӓу зӓфӓшӓ-хьафхӓу Болгарием, Венгрием, Иорданием, Тыркуем, Къалмыкӓым ащишыгъӓхэр, пшысӓхэмкӓ тхылъхэм кыади-гъӓхьӓгъӓ сурӓтыбӓр, фольклор сюжетхэм атехыгъӓхэр хӓхьа-гъӓх. **Каталогыр ушӓагъӓ, зӓгъӓфагъӓ, купкӓи, шъуаши зилӓ хӓутыгъӓ лӓфшӓлӓгъӓшхо.**

Чеканкӓр плӓнышӓ, лӓшӓлӓгъӓхэм уяплӓкӓи-рӓп.

Шӓу пшӓн плӓкӓи-гъӓу мы дунаим утетыныр шӓлӓгъоба?! Ар фызӓшӓлокӓи, фӓукӓлӓчы Къат Теуцожӓ, лӓшӓлӓгъӓ дахӓ хӓлӓ — сурӓтшыныр ишылӓныгъ, гупшысӓн-тхӓныр ичӓз пкӓи-хь. А зӓкӓи зыфӓкӓожырӓр нӓфымрӓ шӓумрӓ зӓфӓпщӓныр, ахӓмкӓи дунаир уушӓн плӓкӓи-гъӓ, уильӓпкӓ ишылӓныр ары.

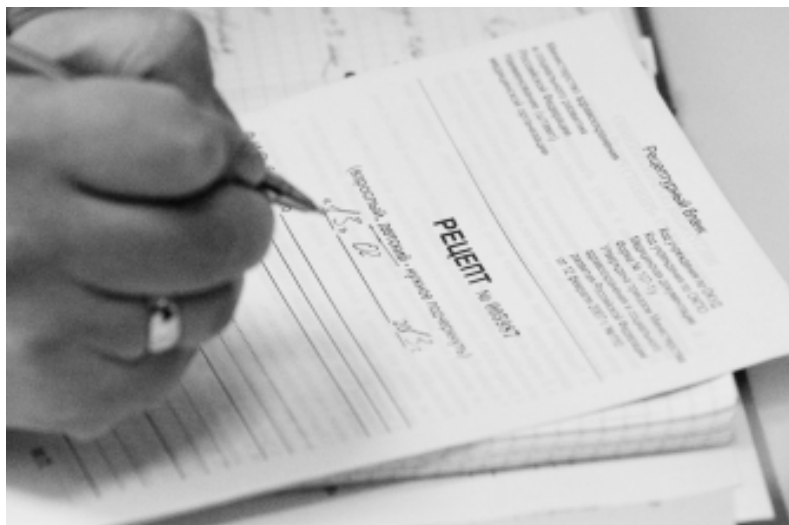
МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Сурӓтхэр каталогым кыдӓхьыгъӓх.

ФэггэкIотэныггэ
зиIэ цыфхэм ящы-
кIэггэ Iээггэу уцхэр
ежь-ежьырзу кьа-
щэфынхэу фитыны-
ггэ джы кьаратышт.
Нэужым ащ тefэггэ
ахьщэр хабзэм кьа-
фызэкIиггэкIожьышт.
Мыщ фэггэхьыггэ
хэбзэггэуцуггэм
ипроект Кьэралы-
ггэ Думэм кьыхаль-
хьаггэ.

Зыфэе Іэзэгъу уцхэр ащэфынхэ алъэкІыщта?

Ау мы шыклэр хэтклэ нахь
феда? Зэклэми яамал ар кы-
хышта? Сыд фэдэ гъэпсыкла
ащ илэщтыр?

Хэбзэгзүцуггэу джйдэм зеклорэм кызээрэдилытэрэмклэ, лээзгү үхцэр, медицина пкыггьохэр ыкли хэушъяфыкыкыгз гомылапхэхээр кыззыратынэу зытефэрэ цыфхэм ушъяггэу зэфэшъяфхэм кяхэклэу ахэр алуклэнхэу хьурэп. лофыггор зэшлохыгз хьуным пае цыфым ифшэуашэу кытефэрэр иахъцэклэ кышцэфынышъ, ахэм апэлухаггэр хабзэм кыритыжынэу агънагэ. Ахьцэр кызырафызэклагэфэкложышт шыклэр джы агъэлсышт.

Росздравнадзорым кызэсэртигъэмклэ, икыгъэ илъэсым мыхэм афэдэ рецепт мин 826-р кыратхыкыгъэ ыкли ахэм арытхэгъэ лэзэгъу уцхэу аратыгъэхэм сомэ миллиард 44-рэ атеклодагъ. Илъэсым ыклэм ящыиклэгъэ уцхэр зэклэ алэклагъэхьагъэх.

ФэгъэкӀотэныгъэ зилэхэу лэ-
зэгъу уцхэр шьолъыр хэбзэ
къулыкӀухэм къязытыхэрэм
ягугуу пшӀымэ, рецепт милли-
он 50-у къыратхыкыгъэм
арыт лэзэгъу уцхэр аратыгъ,
сомэ миллиард 54-рэ ахэм
апӀлухьагъ. Ау рецепт мини
2,6-р экӀахьанэу хьугъэ. Мыр
процентхэмкӀэ къӀеплътэн хьу-
мэ мӀэкӀэдэд нахь мышӀэм,
ащ сымэджэ хьылбабэ кыхе-
убытэ, лэзэгъу уцӀу ящыкӀа-
гъэр алымкӀэныр ящӀлэныгъэ-
кӀэ шынагъо хьунэв.

Джаж фэдэу фэгэклотэныгээ зилэ цыфхэм лээзгүу үцхэр зэралэклагэхьээрэ шыклэр регион 24-мэ Росздравнадзорым ашиупльэклугь. Зэриггэ-унэфыггэмклэ, субъект пэпчэ икүү фэдизуу юфыр шаггэцаклэрэлэп ыкли шылэ хэбзэггэу-цүггэр ашавкүү.

Юфгыгь гънъафэгъхэр кы-
зэрэпыкырэм фэш! шык!а
клэм теханхэу рахъухагъ. Ау
мыш фэгъэхыгъэ хэбзэгъэу-
цугъэр заштэк!э, ахъцэу кы-
фызкылагъэкжыщтыр гънъ-
фэгъэшт. Шьолъырэу зыщы-
псэхуэрэм иилъэс бюджет, лэ-
зэгъу уцхэм, медицинэ пкыгъ-
гъохэм, гъомылапхъэхэм шы-
гъасэ елътыгъэшт.

Мы юфыр Адыгеим зэр-
щызэхэчагэм зыщыдгъгъоз-
нэу Росздравнадзорым АР-мклэ
и Гъэлорышланлэ изксперт-спе-
циалист шъхьалэу Борис Боч-
каревым гушыгъгу тыфэхьугь.

Ац кызызерилагэмкля, хэушъхафыкыгъэ цыф купхэм ящыклягъэ лэзэгъу уцхэр алэклэгъэхъэгъэным фэлорышлэр программэм (ОНЛП) кыдыхэлъытагъэ, 2015-рз илъэсым сомэ миллион 86,8-м ехъу зытефэрэ медицинэ препарат 874-рз республикэм кыфэкъуагъ. Ахъшабэ зыпэлухъэрэ уцхэм зэралэзэхэрэ лэзэгъу уц лъэпкъ 36-рз къалэкълъагъ, ахэм сомэ миллиони 118-м ехъу апэлухъагъ. Икыгъэ илъэсым къыкълэцл лэзэгъу уцхэр кызырацэллэрэ аптечнэ складым сомэ миллиони 192-м ехъу зытефэрэ препаратхэр республикэм иуц шаплэхэм атыригошэгъ.

2015-рэ ильэсым шылэ ма-
зэм и 1-м кышцегъэжыагъу
республикэм имедицинэ орга-
низациехэм яврачхыкы рецет
59405-рэ кыратхыкылыгъ, а
пчыагъэм шыщэу 59084-м ары-
тхэгъэ лэзэгъу уцхэр цыфхэм
аратыгъ, сомэ миллион 75-м
еху ащ теклодагъ. Уз хыльэ-
хэу уз релэзэщтым ахъшабэ
зыпэлухъэхэрэм альэныкыоклэ
рецет 2667-у кыратхыкылыгъэм
арытхэр эклэ сымаджэхэм
алыклагъэх.

— Фэгъэк|отэныгъэ зи|э

цыфхэр зэрымырэзэ лофыгбо-
хэр кытахыплэх, — кылуа-
тэ Борис Бочкаревым. —
Ахэр анахэу зыфгэгъхыгэ-
хэр ыпшэкклэ зигугу кыт-
шыгыэ программэ икыу фэ-
дизеу зэрамыгэцаклэрэр ары:
кыафыратхыкыгэ лэзэгу уцыр
бэрэ аптекэхэм кыамышэу сы-
маджэхэр зэрежэхэрэр, лэкыб
кыэралыгьом кыышйдагэклы-
рэ лэзэгу уцэу кыафыратхы-
кыгьэм ычыплэкклэ тикьэралы-
гьом кыышашыгэр кыаратынэу
зэрежэхэрэр е уц шаплэм плэ-
лэ гьэнэфэгэкклэ ящыкыгэ
препаратыр зэрэчлэмылым
кыыхэкыкылэ, врачым рецептыр
кыызэрафимытхырэр.

Джащ фэдэу тигушылэгъу
къызэрэхигъэшъгъэмкIэ, илъэ-

сым кыкклоц! шок! имызу аратын фаеу рецепт 500 кыратхыкыгы, лэзэгу уцхэр зыкылагъу шыт нэггырэ 91-мэ араматыгъу агъэунэфыг. Росздравнадзорым АР-мкIэ и Гъэларышлэлэ рахылылэгъэ дэо тхыльхэм япхыгъэ уплъэкIун-хэр специалистхэм ашыг. Хъугъэ-шлэгъэ пстэуым япроцент 65-м цIыфхэм яфитыныгъэхэр аукуыагъэху кычIэкIыгы. Зифэшъуашэхэм административнэ пшъэдэкIыжъхэр арагъэхыгIэх — врачI 4-мэ ыкIи поликлиники 3-мэ. Тазырэм сомэ 500 — 10000 атырхъагъ.

Агэлэчинэнхэр арэл Рос-
здравнадзорым юмшлэн шьхья-
лзу ыгъэцаклэрэр, фэгэкютэ-
ныгэ зилэ цыфым
иыкклэгэ лээзгю
уцыр игьом лэклэгэ-
хэгъэныр ары. Хэ-
кыплэхэр лъэныкъо
зэфэшхьафхэм къа-
хахых. Гуцылэм пае,
ОНЛП-м кызырэди-
лпытэрэмклэ, кыра-
тхыкыгэ рецепти
101-мэ арыт лээзгю
уцхэр зэрэшымылэ-
хэм кыхэклэу, рес-
публикэ бюджетым
иамалклэ иыкклэгэ
лэпылгюр цыфхэм
арагъэгъотыг.

ФэгъэкӀотэныгъэ
зилэ цыфхэу тишъо-
лъыр исхэмкӀэ джы
рахъухъэрэ хэбзэгъэ-
уцугъэкӀэм ишӀуагъэ

кэклоцта? Нахь амалышуа ар, хьауми юфыгыо гьэнэфагыэ-хэр кыпыкыштха? Мы уп-члэхэри фэдгьэзагыэх Борис Бочкаревым.

Ащ зэрэлыгытэрэмклэ, мы шыклар тэ тисымаджэхэмклэ шыгыошлу хууштэл. Апэрэмклэ, тикээралыгыо кышыдагыэклэре лээзгү уцхэм ауасэ нахы фэдэ пчыагыэклэ лэклибым кышашыхэрэр нахь зэрэлаплэхэм зэпауцужыныхэр кыыхэклих. Сыда плөмэ псауныгээр кызухуэмэгэным исистемэ ибюджет амалхэр икыухэрэп. Арышь, мы лофым пэлухашт мылькур пэшлорыгэшэу бюджетым шагэнэфэным кыныгыо кыпыкышт.

ЯтлонэрэмкIэ, Адыгeим шы-
псэухэрэм ялэжьапкIи, япен-
сии инхэп, арэу зыхьурэм, фэ-
гъэкIотэныгъэ зилэхэм еж-
ежьырэу ащыкIэгъэ препара-
тыр бэмэ ащэфышуным ушы-
гугынуэу шытэп. Уз гъэтылы-
гъэ зилэ сымаджэмкIэ ишыкIэ-
гъэ Iээзгыу уцыр шIокI имылэу
кыыратыным мэханэ иI. Ащ
епхыгъэу 2014-рэ ил'эсым
кыышыублагъэу шапхъэ шыл
поликлиникэм иврач мэзишым
тельытэгъэ рецептыр кыыри-
тхыкIын фитэу, арэу зыхьукIэ,
мэзэ къэс сымаджэр уастко-
вэм дэжь клон ишыкIагъэп. Ау
мы уахътэм кыкIоцI ащ ипса-
уныгъэ изытэ лъыплъэнхэу хьу-
рэп, ежэ зафимыгъазэуи зэ-
релээзэтхэ шIыкIэр агъэнэфэ-
шыштэп.

Росздравнадзорым АР-мклэ и Гьэларышланлэ зэрэчалытэрэмклэ, хэбзэгъууцгьэр рахъухэ зыхъуклэ, сымаджэр кы-
хагъэлажьэзэ лэзэгъу уц ща-
фыныр агъэпсынэу кыдыха-
лытэмэ, бэклэ гъэцэклогъшу
хъушт. Гушылэм пае, осэ гъэ-
нэфагъэ илэу сымаджэм кы-
фыратхыкыгъэ препаратым
нахъ лъаллэ фаэмэ е кыдзэ-
гъэклырэм емызэгъымэ, щы-
клэрэр хигъэхъожьын фитэу за-
шыклэ, нахъ тэрэз хъушт. Мыщ
дэжым фэгъэклотэныгъэ зилэ
цыфыр хэдэн ылъэклышт ыккы
игъом лэзэгъу ыгъотышт. Уц
щаллэхэми препаратэу ащэхэр-
эм зырагъэушъомбгъун амал
ялэшт.

ІЭШЪЫНЭ *Сусан.*

Театрэмрэ шылэныгэмрэ

Псэм псэ кыыпегъэкIэжыы

ЛIэшIэгүныкIом нахыбэ зы IофшIапIэм Iутым укыитегушылэныр кIынэп. Ау исэнэхьат фыщытыкIэу фырилэм, игупшысэхэм защыбгъэгүазэ пшIоигIоу упчIэхэр бгъэхьазырынхэу уфежьэмэ, зэгъапшэнхэм шылэныгэм куоу ухащэ. Цыфыр унэгү кыкIэбгъэуцозэ, гъогоу кыкIугъэм гукIэ зыфзогъазэ...

Адыгэ Республикэм и ЛъэкIк театрэу Цэй Ибрахымэ ыцIэ зыхырэм иартистэу КIыкI Хысэ цыф цIэрыуабэ зыщапIугъэ кIуаджэу НэшукIуае кыщы-хуэг. ИскусствэхэмкIэ кIэра-лыгIо театральнэ институтыр 1962-рэ ильэсым Москва кы-щиухыг. Ащ кыщыублагъэу исэнэхьаткIэ мэлэжэ.

— КIыкI Юрэ артист инэу сэлъытэ, — кIелуатэ Урысы-

ем изаслуженнэ артистэу, Адыгеим инароднэ артистэу ПэрэныкIо Чатибэ. — Москва тыщызедеджаг, ЛъэкIк театрэм Iоф шызэдэтэшIэ. Юрэ уригIу-сэу спектаклэм ухэлэжьэным укIэхьопсэу бэрэ кыхэкIы. Псынклэу угурэлэ. ОшIа, кыб-гот артистым ынэгү укIэплэныр, кыбгурылоныр, кыгъэлъэгонэу кыпшырэм гукIы, псэкли ухи-цэным имэхьанэ цыклоп. Цыфым

епIорэр зэрэзэхихырэ шIукIэ кыютэжыын фаеу тэлъытэ. Юрэ ныбджэгүшIу, адыгагъэ хэлъ, ролэу кышIыхэрэм псэ кIапе-гакIэ.

Спектаклэ 200 фэдимэ Ю. КIыкIыр ахэлэжыаг. Классикэм хэхьэгъэ произведенихэм ате-хыгъэ кыгъэлъэгонхэм кыащи-шыгъэ ролхэр шылэныгэм егъа-ши хэкIокIэштхэп. Хь. Шъхьап-лэкIом ипIесэу «Даутэм» зы-филорэм Ю. КIыкIым Советскэ Союзым и ЛIыхужьэу Нэхэе Даутэ ироль кыщишыг.

Спектаклэр апэрэу Пэнэжы-кIуае кыщагъэлъэгүаг. Цы-фыбэ зэрэплъыгъэм даклоу, ана-хьэу кыхэдгъэщырэр Нэхэе Даутэ янэ кырилогъагэр ары.

— СкIо сынэгү кыкIэбгъэуц-ожыг. Тхьауегъэпсэу, — нэп-сыр зерилэкIэхызэ Даутэ янэ гум иль гушылэхэр артистым кы-фигъэзэгъагъэх.

Н. Островскэм ытхыгъэу «Щы-лычыр зэрэпсыхьагэр» зыфилорэ кыгъэлъэгоным Павел Корча-гиным ироль Ю. КIыкIым кызэ-рэцишыгъагъэм шIэныгъэлэжхэр,

театроведхэр, нэмыкIхэри тегу-щылагъэх. ЛIыхужьэу алъытэ-рэ П. Корчагиным иобраз арти-стым кызэригъэлъэгүагъэм ду-нэе мэхьанэ езытыгъэхэр иску-ством илофышIэхэм кIахэкIыгъэх. «Псэлъыхьохэр», «Шъузабэхэр», «Мэдэя», «ТыкIэсыжыг», «Дэ-хэбаринэ ихьакIэщ», нэмыкI спек-таклэхэм ягугу кыэтшы зыхыкIэ, КIыкI Юрэ ыцIэ кыетIо тшIоигIоу зэфэхьысыжхэр тэшIых.

Урысыем изаслуженнэ арти-стэу, Адыгеим инароднэ артистэу КIыкI Юрэ итворчествэ фэгъэ-хыгъэ зэхыхьэ икIоджэ гупсэу НэшукIуае шызэхашэшт. Ащ кыщызэхэтыгъэм тигъээтэдэж-хэр шыдгъэгъозэштых. Артистыр артист зышIырэм нахь игъэкло-тыгъэу тыкыитегушылэшт.

Опсэу, Юр, Тхьэм бэгъашIэ уешI! Ильэс 80-р Кавказым шып-сэхэрэмкIэ бэп. УигухэлъышIу-хэм уафакIозэ, цыфхэм нахы-бэрэ уалукIэнэу пфэтэлэ. Теат-рэр о уишылэныг.

Сурэтхэр КIыкI Юрэ зыхэ-лэжыгъэ спектаклэхэм кыащи-тетхыгъэх.

Спортымрэ ныбжыкIэхэмрэ

ЯкIулайныгъэ хагъахьо

Адыгэ Республикэм испартакиадэ МыекIуапэ шыкIуагъ. Дзэм кIуыкIушIэ кIошт ныбжыкIэхэр зэлукIэгүхэм ахэлэжыагъэх. Хэгъэгү зэошхом ТекIоныгIэр кызэрэщыдахы-гъэм зэнэкIокIур фэгъэхьыгъаг.

Республикэм физкультурэмкIэ ыкIи спортымкIэ и Коми-тет иотдел ипашэу ЛIыбзыу Сусанэ кызэрэтилиуагъэу, футболымкIэ, волейболымкIэ, нэмыкI спорт лъэкIхэмкIэ зэнэкIокIугъэхэм ухьазырыныгъэ дэгүу кыагъэлъэгүаг.

ТэхьутэмыкIое районым иныбжыкIэхэм спорт лъэкIк-хэу псауныгIэр зыгъэпытэрэмэ, футболым, нэмыкIхэм ча-нэу ахэлэжыагъэх, хагъэунэфыкIырэ чIыплэхэр кыдахыгъэх. НыбжыкIэхэм япашэхэу БжъэшIо Рэмэзан, ЦыкIу Налбый, фэшъафхэм зэхэщэн IофыгIохэр дэгүу агъэцэкIагъэх.

Сурэтхэм арытхэр: **ныбжыкIэхэм афэгүшIох, Тэхьутэ-мыкIое районым икоманд.**

Гандбол

Чыплэм изакIоп кыэтлэтытэрэр

Урысыем изэнэ-кIокIу хэлэжьэрэ гандбол командэхэу апшъэрэ купым хэтхэм язичэзыу ешIэгүхэр Мые-кIуапэ шыкIуагъэх. Волгоград, Ставрополь яспортсменхэр тыхэкIагъэх.

«Адыф-2»-р я 7 — 10-рэ чыплэхэм якIыдэхын фэгъэхьыгъэ зэлукIэгүхэм ахэлэжыаг, типшъашэхэр я 9-рэ хуэгъэх. Тренер шъхьалэу Валерий Гончар кызэрэтилиуагъэу, Адыге-им шыщ пшъашэхэр ильэ-си 2 — 3-кIэ анахыкIэх нэмыкI командэхэм ахэт-хэм. Ар кыдэплэйтэмэ, я 9-рэ чыплэр кызэрэ-дахыгъэм фэшI тыубыхэр-рэп. Неушрэ мафэм тель-ытагъэу тиешIакохэм Iоф адашIэ.

КIэух зэлукIэгүхэр

Суперлигэм щешIэрэ «Адыфыр» я 9 — 11-рэ чыплэхэм якIыдэхынкIэ кIэух зэлукIэгүхэм ахэлэ-жъэшт. Гум кIео апэрэ чы-плэ 8-р зыхыгъэхэм «Ады-ифыр» зэрэхэмыфагэр.

НэклубгIор зыгъэхьазырыгIэр ЕМТIЛЪ Нурбый.

ЗэхьышагIэр ыкIи кыдэзы-гъэкIырэр:

Адыгэ Республи-кэм лъэкIк IофхэмкIэ, IэкIыб кIэралхэм ащы-псэурэ тильэкIкыгъу-хэм адырIэ зэпхы-ныгъэхэмкIэ ыкIи кIэбар жьугъэм иамал-хэмкIэ и Комитет Адресыр: ур. Кре-стьянскэр, 236

Редакциер зыдэшыIэр:

385000, кь. МыекIуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:

приемнэр: 52-16-79, редактор шъхьалэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44, редактор гуадзэр-пшъэдэкIыжэ зы-хырэ секретары: 52-16-77.

E-mail:

adygvoice@mail.ru

Зышаушыхьаты-гIэр:

Урысые Федерацием хэутын IофхэмкIэ, телерадиокъэтын-хэмкIэ ыкIи зэлы-IэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чIыплэ гIэIоры-шIапл, зэраушыхьа-тыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, кь. МыекIуапэ, ур. Пионерскэр, 268

ЗэкIэмкIи пчъагIэр

5063 Индексхэр 52161 52162 Зак. 178

Хэутыным узщыкIэтхэнэу шыгт уахьтэр Сыхьатыр 18.00 ЗыщыкIэтхэгъэхэ уахьтэр Сыхьатыр 18.00

Редактор шъхьалэр Дэрбэ Тимур

Редактор шъхьалэм иапэрэ гуадзэр

МэщIэкIо Саид

ПшъэдэкIыжэ зыхырэ секретарыр ЖакIэмыкIо Аминэт